

Princ Evgen Savojski

Osebnost francoskega princa, ki je bil namenjen za duhovnika, a je postal imeniten vojskovodja — Branitelj evropske civilizacije

Dvestoletnica smrti znamenitega vojskovodje, državnika in organizatorja princa Evgena Savojskega pada globoko v čase, ko o njegovih pridobitvah ni skoro nobenega sledu več. Habsburžane, ki so vedno imeli izredno srečo, da so stopali v njegovo službo sposobni ljudje tujih narodov in gradili stavbo nekdanje slavne in močne monarhije, je v drugem desetletju našega veka doletela pravična usoda, da so izgubili državo in staroslavni prestol, brž ko so se podjarmljeni narodi zavedali, da v moderni Avstro-Ogrski služijo le ciljem prodirajočega nemštva.

Kljub vsemu pa je osebnost princa Savojskega velepomembna tudi za razvoj našega naroda in temu francoskemu plemiču gre glavna zasluga, da je prizadel osmanski sili take udarce, od katerih si ni nikoli več opomogla. Genialni vojskovodja si je na naših tleh in s pomočjo našega naroda zvil lovorjev venec nepremagljivega polkovodca in v njegovih vojskah so tudi sinovi našega naroda ginili na italijanskih in nemških bojiščih ter ustvarjali moč in veličino habsburške monarhije. Zmaga princa Savojskega so posredno služile osvoboditvi velikega dela našega naroda izpod stoletne barbarske oblasti azijskih osvobodilcev. S tega stališča današnja obletnica znamenitega Francoza tudi za našo zgodovino ni brez pomena.

François Eugène prince de Savoie — Carignan se je rodil leta 1663. v Parizu kot sin princa Maurica in Olimpije Mancinijeve, nečakinja kardinala Mazarina. Slabotnega dečka, ki je bil poleg svoje telesne šibkosti prav po mačehovski obdarjen z naravnost odbijajočo zunanostjo, so star-

ši določili za duhovski stan in »mali abbe« je vzbujal s svojo pojavo povsod posmehe, kjerkoli se je pokazal, osobito pa na sijajnem francoskem dvoru. Prijazno naključje pa je mlademu princu naklonilo učitelja, ki je bil v teologiji prav malo podkovan, zato pa je svojemu gojencu predaval fortifikacijska in strateška načela ter s tem nehoti zadel pravo pot, ki jo je zgodovina namenila njegovi daleko nadpovprečni osebnosti.

Evgenovo življenje v Franciji je bila neprekinjena veriga zapostavljanja, omalovaževanja in borbe s siromaštvom. Naposled mu je postal položaj popolnoma nevzdržen in mladi mož je v letu druge oblege Dunaja (1683) naravnost dezertiral iz Francije, da si poišče službo v tujini. Ogroženi Avstriji je bil v tistih časih dobrodošel prav vsak bojevnik, najsi je bil po zunanosti še tako skromen in navidez brezpomemben. Plemiško pokolenje prinčev je temu seveda odprlo dostop v najvišje krog in že pri bitki pred Dunajem je imel Evgen Savojski kot adjutant raznih poveljnikov priliko, da je posegal z nasvetom in vojne operacije. Njegov izredno razviti instinkt za presojo posameznih momentov bitke, večje izrabljanje sovražnikovih taktičnih napak in organizatorna sposobnost — vse to ga je kmalu dvignilo iz vrste povprečnih plemiških vojskovodij in mu kljub intrigam odprlo pot do najvišjih mest v cesarski armadi.

Njegove zmage nad Turki pri Senti, Petrovaradinu in Beogradu so za vselej izpodkopale turško silo in jo zavrnile v ožje meje na jug Save in Dunava. Avstrijska politika je princa zalepla tudi v vojno s Fran-

cijo in njegov veliki strateški genij je dobil potrdilo pri Hochstädtu, Turinu, Oudenardu in Malplaquetu, slavnih bojiščih, kjer so avstrijski narodi prelivali svojo kri za dinastično politiko habsburške hiše. Ime princa Savojskega je zasijalo po vsem kulturnem svetu in Peter Veliki je bil tako oduševljen nad njim, da je predlagal Evgena za poljskega kralja, sam Evgenov najhujši nasprotnik, francoski kralj Ludvik XIV. pa je po poslancah prosil princa Savojskega, naj obrne hrbet Avstriji in stopi v službo svoje domovine.

Vkljub sijajnim uspehom na bojiščih zapadne Evrope pa velja princ Evgen in prvi vrsti kot veliki nasprotnik Turkov, kajti na jugovzhodu je stal res na braniku evropske civilizacije, medtem ko je na zapadu služil le kot orodje habsburške pohlepnosti in spletke njihove diplomacije. Po čiščenju južne Ogrske od Turkov se je v tem predelu začela kolonizacija in rodovitna Vojvodina je bila odprta evropski kulturi, pa tudi ostale jugoslovenske zemlje so bile za vselej rešene turških vpadov. Kot kulturni činitelj ima princ Evgen znatne zasluge za avstrijsko nemštvo in gotovo ni brez zanimivosti, da je francoski princ udaril temelje onemu velikemu pomenu, ki ga je Dunaj imel zandjih dvesto let kot kulturno središče avstrijskega nemštva.

Umrli je na Dunaju kot feldmaršal — značilno za Habsburžane — v precejšnji nemilosti dne 21. aprila 1736 v svojem 73. letu. Danes so se prilike zopet tako zasukale, da se na Dunaju trudijo, kako bi obnovili slavo francoskega princa, da bi njegov sijaj padel tudi na sedanjo Avstrijo, dasi ji od Evgenovih pridobitev ni ostala niti senca nekdanje veličine.

Kentski vojvoda in vojvodinja Marina

Visoka gosta iz Anglije na povratku iz Jugoslavije v domovino skozi Pariz

Komu pripada svet?

Britanija obvlada četrtno zemске površine ter ima v svoji oblasti 450 milijonov ljudi

Zadnji dogodki v Ženevi so napotili neki londonski list do tega, da se je pobavil v nekem članku z vprašanjem kolonialne posesti. Koliko Britov, vprašuje ta list, se zaveda, da obsega britski svetovni imperij nekakšno četrtno vsega sveta? V številkah znaša njegova površina 33,5 milijona štirinajstih kilometrov, dočim šteje njegovo prebivalstvo nad 450 milijonov duš. Še nikoli v človeški zgodovini ni bilo državne tvorbe, ki bi obsegala tolikšno površino pod isto zastavo.

Britaniji sledi po površini Rusija, ki

obsega šestino kopne zemlje, a ima le 175 milijonov prebivalcev. Dosti manjša Kitajska šteje kakšnih 420 milijonov duš, se približuje v tem pogledu torej Veliki Britaniji, le da je zavoljo svoje notranje dezorganizacije v svetu skoraj brez pomena. Ta čas obvlada pet veselejših več nego polovico sveta. To so Britanija, Rusija, Zedinjene države, Japonska in Francija. Zadnje tri države štejejo 140, 125 in 110 milijonov prebivalcev. Britski imperij ima torej več duš nego vse te skupaj.

Pomlad s snežnimi viharji

Velike prometne motnje v Nemčiji — Nesreča angleške dijaške skupine

Proti koncu minulega tedna je nastopil v Nemčiji nenaden vremenski preobrat, ki je rodil nepričakovane posledice. Srednji del Porenja je bil zaradi vremenskih razmer nenadoma prestavljen v najhujšo zimo, katere se ni v tem času nihče nadejal. Noč od petka na soboto je bila v tem pogledu naravnost brez primere.

Izjemil se je snežni vihar, kakršnega ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Orkan je povzročil velikanske motnje v prometu in napravil ogromno škodo. Cela desetletja ne pomnijo v Nemčiji tako divjega vremena v tem času.

Že v petek zvečer je začelo snežiti v mnogih krajih in sneg je zapadel tako visoko, da je začel zastajati železniški promet. Berlinski brzi vlak, ki bi bil moral prispeti v Kelmoraj na 22. uri in pol, je rabil za vožnjo nad eno uro več kakor normalno. Nočni brzovlaki na progi Berlin-Kelmoraj pa so prihajali na cilj s še večjimi zamudami, namreč 5 do 6 ur po-
Izumitelj tlakomera za kri

V Parizu je umrl profesor Vaguec, član akademije. Bil je eden izmed najboljših specialistov za bolezen srca. Njegov aparat za meritev krvnega tlaka uporabljajo zdravniki vsega sveta.

Nov višinski rekord

Z novim letalom dvoživko, ki ga je zgradil sloviti ruski letalski konstruktor Igor Sikorski, so pri poskusnem poletu nad Bridgeportom v Connecticutu s 500 kg tovora dosegli višino 8393 m. Za okroglo 3000 m je bil s tem premagan dosedanj višinski rekord za letala te vrste. Stroj ima dva motorja. V najvišji višini so izmerili 40 stopinj pod ničlo in ko je letalo pristalo, so bila njegova krila pokrita s centimeter debelo ledeno skorjo.

Radenska
prirodna
mineralna voda

Srce, ledvice, žilce, ženske bolezni, spolna slabost, notranje žile, nervozno, sklerozo, zdravi z uspehom naše najmočnejše prirodne oglikovno mineralno

Radensko kopališče, Slatina Radenci
(pri Mariboru).

Od 15. maja vozi direktni vagon iz Ljubljane do Radencev brez prestopa. — Iz Ljubljane odhaja ob 7.20 zjutraj.

A NEKDOTA

Slovitega grškega filozofa Diogena je nekdaj srečal na Akropoli, ko je kipe, ki so tam stali, po vrsti prosil vbogajme. Na začuden odgovoril: »Zakaj to dela je modrijan odgovoril: »Zato, da postanem brez-brižen, ko mi ljudje kaj odklonijo.«

VSAK DAN ENA

»Kaj, ti si mi bila za model?«
»Ah kaj še! Slikal me je po svojem spominu...«

(College Humor)

Vozilo, ki je pripomoglo k vojaški zmagi

Eno izmed avtomobilskih vozil fašističnega miličnega generala Staraceja, ki je, oboroženo s strojnicami in topovi, podilo pred seboj abesinsko vojsko in doseglo v naglem prodiranju znatne vojaške uspehe

Habsburžani vstajajo iz groba

Laudon, Daun, Radecki, Tegethoff in Franc Jožef I. . .

Dvestoto obletnica smrti princa Evgena Savojskega je porabila sedanja dunajska vlada za podelitev naslova polkom svoje oborožene sile. Nekateri teh naslovov obujajo prav neprijetne habsburške spomine, čeprav stojijo v eni vrsti z imeni, katerim gre v zgodovini častno mesto.

Polki so dobili ime princa Evgena Savojskega, Marije Terezije, maršalov Laudona, Dauna, Radeckega, cesarja Maksimilijana, viceadmirala Tegethoffa in tirolskega narodnega junaka Andreja Hoferja.

Francija se utrjuje

Pariški listi poročajo, da so francoske vojaške oblasti z ozirom na nemško zasledbo demilitariziranega Porenja ponovno izvedle razne ukrepe za ohranjanje meja. Tako bodo obnovile 42 pehotni polk, ki so ga po vojni razpustile. Ta polk bo zasedel prosto Maginotovo črto v Zgornji Alzaski, v kolmarškem odseku. Prav tako pripravljajo nove čnote teko zbrane trdnjavske pehote. Ta pehota bo zasedla črto utrdbo od francoski severni meji. V nekoliko dneh se obnovi tudi 511. polk tankov, ki so ga pred nekoliko leti isto tako razpustili.

Predzgodovinska kultura ob Ledenem morju

V Moskvo se je vrnila znanstvena ekspedicijska, ki je v zadnjih mesecih vršila svoje delo na Samojedskem polotoku ob izlivu Oba v Ledenem morju. Prinesla je s seboj kakšnih 12.000 najdb, ki dokazujejo, da je živele v teh krajih od kamene do bronzaste dobe ljudstvo z visoko razvito kulturo. Posebno pozornost zbujajo umetniške risbe, ki so vrezljane v živalske košči. Te risbe pa niso prav nič podobne tistim najdbam v evropskih jama.

Zanimivosti od vsepovsod

Pri La Virtud v Hondurasu izvira tako zvani krvavi izvir, ki spada med največje čudeže na svetu. Tekočina, ki tu izvira, ima sposobnost, da se sesirja in je videti potem kakor kri. Barvo in sposobnost za strditev ima tekočina od nešteti mikroskopskih organizmov, ki živijo v njej.

V našem modernem času so še vedno kristjani, ki imajo navado, da si vtetvirajo križ v obraz. To so Čahuonci v severni Sibiriji.

Krščanski beduinci v Siriji in Arabiji se pozdravljajo še vedno po starem svetopisemskem načinu s poljubom na lica.

Astronomi so doslej mislili, da je na Marsu tako mrzlo, da živali tam ne more biti. Angleški raziskovalec dr. Mosley pa opozarja na to, da je na zemlji dovolj živali, ki vztrajajo tudi v najhujšem mrazu. V nekih delih Sibirije živi n. pr. stalno neka vrsta polžev. Na Marsu ni po njegovem mnenju prav nič bolj mrzlo nego v tistih delih Sibirije.

Sin abesinskega cesarja

Asfao Vasan, fotografiran v Desiju po obisku v holandski bolnišnici, malo prej nego so italijanske čete zasedle mesto

Nova etapa na poti abesinski prestolnici

Pogled na Harar, drugo največje mesto v Abesiniji, dokoder so po zadnjih vesteh dospale čete generala Grazianija

